

Nr 26.

Utlåtande i anledning av framställningar angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar beträffande understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande proposition (nr 134) och motion (I: 27).

Föredragande statsrådet har i propositionen nr 134 i fråga om den tidpunkt, intill vilken av Kungl. Maj:t och riksdagen i individuella fall beviljade änkepensioner skola utgå, anfört följande:

»Vid beviljande under riksdagens medverkan av pension i individuella fall åt änkor efter befattningshavare, som icke förvärvat familjepensionsrätt för sina efterlevande, har plägat föreskrivas, att änkan skall äga uppbära pension under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka. I fråga om änkepensioner, som beviljas enligt gällande familjepensionsreglementen, ävensom riksdagspensioner, som tillträtts före den 1 juli 1947 och omreglerats enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m., gäller, att änkepension utgår till och med utgången av månaden näst efter den, under vilken pensions-tagaren avlider, eller, där pensionsrätten upphör av annan anledning, till och med utgången av den månad, under vilken rätten upphört. Nu sist angivna regler i fråga om tidpunkten, intill vilken änkepension skall utgå, böra gälla även beträffande sådana av Kungl. Maj:t och riksdagen i individuella fall beviljade änkepensioner, som tillträtts efter den 30 juni 1947, och jag förutsätter, att beslutet om änkepensioner i dylika individuella fall skall innefatta befogenhet för vederbörande myndighet att verkställa utbetalning i enlighet med dessa regler, utan hinder av att Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i förenklande syfte avfattats på sätt först angivits.»

Vad sålunda anförts har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

I. Försvarsdepartementet.

1:o.

Ingenjören hos arméns fortifikationsförvaltning Lasse Anders Valdemar Bärgs barn. I en den 18 mars 1949 dagtecknad proposition nr 134 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att vart och ett av ingenjören hos arméns fortifikationsförvaltning Lasse Anders Valdemar Bärgs i äktenskap med Margit Elisabet Källman, född Carstens, födda minderåriga barn Maud Jenny Margareta, Viveka Gith Emelia, Lars-Olof Johan Ludvig och Bengt Anders Johan må från och med den 1 februari 1948 till och med utgången av den kalendermånad, varunder barnet uppnår 19 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 658 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

2:o.

Eldaren vid Dalregementet Vilhelm Edvin Erikssons änka. Under punkten 2 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att eldaren vid Dalregementet Vilhelm Edvin Erikssons änka Ester Viktoria Eriksson, född Forsberg, må från och med den 1 april 1948 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 227 kronor.

Utskottet får med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o.

Förre ritaren vid Karlskrona örlogsvarv Frans Oscar August Holmqvists änka. Under punkten 3 av nämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre ritaren vid Karlskrona örlogsvarv Frans Oscar August Holmqvists änka Vilhelmina (Mina) Holmqvist, född Olsson, må från och med den 1 mars 1948 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 320 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

II. Socialdepartementet.

4:o.

Förre fattigvårds- och barnavårdskonsulenten Carl Oskar Strids änka. Under punkten 4 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre fattigvårds- och barnavårdskonsulenten Carl Oskar Strids änka Maria Elise Strid, född Magnusson, må från och med den 1 september 1948 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 913 kronor.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

III. Kommunikationsdepartementet.

5:o.

Muddermästaren hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Henning Adolf Johanssons änka. Under punkten 5 av nämnda proposition nr 134 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att muddermästaren hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Henning Adolf Johanssons änka Alma Charlotta Johansson må från och med den 1 oktober 1947 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 611 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

E. o. förrådskontoristen vid väg- och vattenbyggnadsverket Fritz Valdemar Albert Helmer Nilssons änka och barn. Under punkten 6 av nämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att e. o. förrådskontoristen vid väg- och vattenbyggnadsverket Fritz Valdemar Albert Helmer Nilssons efterlevande må komma i åtnjutande av familjepension, såsom om Nilsson vid sitt frånfalle innehaft befattning i lönegraden Eo 12 enligt civila icke-ordinariereglementet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

IV. Finansdepartementet.

7:o.

Kontrollören vid sockerbeskattningen Jöns Bengtssons änka. Under punkten 7 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att kontrollören vid sockerbeskattningen Jöns Bengtssons änka Emma Kristina Bengtsson, född Assarsson, må från och med den 1 januari 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 096 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

V. Ecklesiastikdepartementet.

8:o.

Specialläraren Eric Gustav Lindholms änka. I motionen I: 27 hemställer herr *Ohlon*, »att riksdagen måtte bevilja änkefru Astrid Carola Lindholm, Göteborg, en årlig pension till belopp som kan anses skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att Lindholm var född den 20 juni 1887 och avled den 12 december 1946;

att han efter avlagd civilingenjörsexamen anställdes vid dåvarande Chalmers tekniska institut höstterminen 1926 såsom timassistent i ämnet brobyggnadslära;

att han förordnades till speciallärare i järnbyggnadslära vid Chalmers tekniska högskola den 7 april 1933 efter att ha uppehållit samma befattning som vikarie sedan början av höstterminen 1932;

att han fr. o. m. den 1 juli 1938 förordnades till speciallärare i byggnadsstatik och brobyggnad vid nämnda högskola, vilken befattning fr. o. m. den 1 juli 1946 omändrades till en biträdande lärarbefattning;

att hans tjänstgöring omfattat lägst $7\frac{1}{2}$ och högst $9\frac{1}{2}$ veckotimmar läsåren 1926/33, $6\frac{1}{2}$ veckotimmar läsåret 1933/34, lägst $15\frac{1}{2}$ och högst 19 veckotimmar läsåren 1934/40 samt lägst 21 och högst $24\frac{1}{2}$ veckotimmar läsåren 1940/47;

att hans avlöning från Chalmers tekniska högskola utgjort i medeltal ca 8 000 kronor per år under åren 1932—1946;

att han vid sin död efterlämnade änkan Astrid Carola Lindholm, född Boysen den 27 februari 1897, en till myndig ålder kommen dotter samt tre omyndiga barn, födda respektive 1928, 1930 och 1932;

samt att behållningen i dödsboet utgjorde 56 735 kronor.

I en den 30 juni 1947 dagtecknad skrivelse hemställde *styrelsen för Chalmers tekniska högskola* hos Kungl. Maj:t om beredande av familjepension åt Lindholms efterlevande. Till stöd för framställningen anförde styrelsen bl. a. följande.

Omfånget av Lindholms tjänstgöring vid högskolan hade successivt ökats och var sedan läsåret 1940/41 närmast jämförbart med en lektorstjänst vid allmänt läroverk. Anställningen i fråga hade sedan 15 år tillbaka varit Lindholms huvudsakligaste inkomstkälla. Bortsett från assistenttjänstgöring skulle hans arvode som speciallärare och biträdande lärare under inkomståret 1946/47 ha uppgått till 12 150 kronor. Befattningar såsom speciallärare, biträdande lärare och assistenter vore arvodestjänster, som icke berättigade till tjänste- eller familjepension. Befattningar av detta slag torde också vara tänkta såsom bisysslor vid sidan av annat huvudsakligt arbete. I detta fall hade flera arvodestjänster kombinerats, varigenom arbetet vid högskolan blivit huvudsysselsättning och arbetet utanför högskolan i stället blivit en bisak. Med hänsyn därtill och till storbhusets ekonomiska situation ansågo styrelsen det skäligt, att Lindholms efterlevande tillerkändes familjepension.

I utlåtande över framställningen anförde *statskontoret*:

Ämbetsverket hade i ärendet införskaffat viss utredning rörande änkefru Lindholms ekonomiska ställning, varav framginge att hennes för år 1946 deklarerade förmögenhet utgjort 85 908 kronor, vilket kapital för samma år givit henne en inkomst av 2 942 kronor. Vidare utvisade bouppteckningen efter mannen en behållning i dödsboet av 56 735 kronor. Lindholms efterlevande uppfyllde vid angivna förhållande icke de betingelser i fråga om ömmande omständigheter, som utgjorde förutsättning för erhållande av familjepension, beviljad av riksdagen. Därtill komme, att änkefru Lindholm icke heller i fråga om levnadsålder uppfyllde villkoren för erhållande av riksdagspension. Statskontoret måste vid sådant förhållande avstyrka den gjorda framställningen.

Genom beslut den 23 januari 1948 fann *Kungl. Maj:t* den gjorda framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. Med hänsyn till i ärendet upplysta omständigheter och då frågan om pension åt änkefru Lindholm redan varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, hemställer utskottet,

att förevarande motion I:27 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VI. Jordbruksdepartementet.

9:o.

Lantmäteritekniska biträdet Germund Hessels änka och barn. Under punkten 8 av propositionen nr 134 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att lantmäteritekniska biträdet Germund Hessels änka Sigrid Katarina Johanna Aurora Hessel, född Leijon, samt makarnas minderårige son Lars Tore

Germund må från och med den 1 mars 1947 från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära, änkan en årlig pension å 630 kronor under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, samt sonen ett årligt uppfostringsbidrag å 492 kronor till och med utgången av den kalendermånad, varunder han uppnår 19 års ålder.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

VII. Inrikesdepartementet.

10:o.

Assistenten hos civilförsvarsstyrelsen Karl Hans Petrus Brodéns änka. Under punkten 9 av nämnda proposition nr 134 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att assistenten hos civilförsvarsstyrelsen Karl Hans Petrus Brodéns änka Margareta Charlotta Elisabet Brodén, född Möller, må från och med den 1 januari 1949 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 320 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 5 april 1949.

På bankoutskottets vägnar:

ÅKE WIBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Leander, Lundqvist, Fahlander, Petersson i Karlskrona, Mogård, Grym och Persson i Vinslöv;

från andra kammaren: herrar Wiberg, Andersson i Munkaljungby, Persson i Norrby, Nilsson i Landskrona, Schmidt, Svensson i Alingsås, fru Humla och herr Äqvist.
